

Nr 24

Trafikskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till vägslag m. m. jämte motioner.

Propositionen

Kungl. Maj:t har i propositionen 1971: 123 under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 30 april 1971 och den 13 augusti 1971 samt av lagrådets protokoll den 21 juni 1971

dels föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade och i *bilaga* till detta betänkande redovisade förslag till

1) vägslag,

2) lag om ändring i kommunala renhållningslagen (1970: 892),

3) lag om upphävande av förordningen (1960: 374) om statsbidrag till väg- och gatuhållning i vissa städer och stadsliknande samhällen,

4) lag om upphävande av förordningen (1965: 138) om statsbidrag till byggande av tunnelbana,

5) lag om upphävande av lagen (1907: 43 s. 1) om bredden af hjulringar å arbetsåtkdon på landet,

dels beslutat inhämta riksdagens yttrande om vid propositionen fogat och i *bilaga* till detta betänkande redovisat förslag till

6) kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan (1956: 617),

dels föreslagit riksdagen att

7) godkänna de i propositionen förordade riktlinjerna för fördelning av statliga vägmedel till byggande av vägar och vissa gator,

8) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter om statsbidrag till väg- och gatuhållning i kommuner som är väghållare samt till byggande av tunnelbana enligt gällande, av riksdagen tidigare godtagna grunder med den avvikelse därifrån som framgår av vad i propositionen anförts,

9) godkänna de i propositionen förordade grunderna för särskilt statsbidrag till upprustning av vägbelysningsanordningar,

10) godkänna de i propositionen förordade riktlinjerna för omorganisation av länsvägnämnderna och för deras verksamhet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om allmänna vägar — vägslag — och viss följdlagstiftning. Förslagen innebär en modernisering, för-

mett och materiellt, av lagstiftningen om allmänna vägar. Väglagen skall ersätta lagen (1943: 431) om allmänna vägar samt vissa bestämmelser i vägstadgan (1943: 437). Övriga bestämmelser i vägstadgan är avsedda att ersättas med föreskrifter som meddelas i administrativ ordning. Materiella nyheter i nu föreliggande förslag är bl. a. följande. Till allmän väg skall kunna räknas alla anordningar som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande. Väghållaren får därmed rätt att inom ramen för tillgängliga ekonomiska resurser ordna exempelvis belysning på vägarna. Generellt förbud införs att utan länsstyrelsens tillstånd ansluta enskild körväg till allmän väg eller ändra sådan anslutning. Länsstyrelsens möjligheter att ingripa mot trafikfarliga befintliga enskilda utfarter förbättras. Vidare breddas de områden utmed vägarna där utan länsstyrelsens tillstånd inte får uppföras byggnad eller förekomma annan anordning som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. Samtidigt införs förbud mot störande ljuskällor och skärps reklamförbudet utmed vägarna. Väghållarens befogenheter i fråga om vägmarken vidgas. Bestämmelserna om ersättning för vägrätt anpassas till expropriationslagstiftningen. Handläggningen av vägmål flyttas över till fastighetsdomstolarna. Vägsynenämnderna avskaffas. Deras uppgifter förs över till länsstyrelserna och, såvitt avser ersättningsfrågor, fastighetsdomstolarna. Vägnämndernas funktioner skall övertas av kommunerna. Länsvägnämnderna skall däremot finnas också i fortsättningen och får vidgade uppgifter som rådgivande regionala organ och samtidigt en mera allsidig sammansättning.

Propositionen innehåller också förslag om upphävande av förordningarna om statsbidrag till väg- och gatuhållning i vissa kommuner och till byggande av tunnelbana (1960: 374 och 1965: 138). Meningen är att förordningarna skall ersättas av bestämmelser som meddelas av Kungl. Maj:t och som — med någon mindre avvikelse — motsvarar vad som gäller enligt de nämnda förordningarna. I propositionen föreslås också riktlinjer för särskilda statsbidrag till upprustning av vägbelysningsanordningar.

Den nya lagstiftningen är avsedd att träda i kraft den 1 januari 1972.

Motionerna

Utskottet har i samband med propositionen behandlat följande i anledning av densamma väckta motioner, nämligen

1. motionen 1971: 1503 av herr Enlund m. fl. (fp, c, m), vari hemställs att riksdagen vid behandlingen av propositionen beslutar

att i väglagen intaga bestämmelser om länsvägnämndsorganisationen i enlighet med 1960 års vägsakkunnigas lagförslag 67—70 §§, dock att tillsättningsförfarandet enligt 67 § ändras, så att Kungl. Maj:t utser två

ledamöter, statens vägverk och länsstyrelse vardera en ledamot samt landstinget åtta ledamöter samt

att i väglagen 76 § följande mening tillägges: "Länsvägnämnd äger föra talan mot beslut av statens vägverk eller länsstyrelse.",

2. motionen 1971: 1504 av herr Håkansson m. fl. (c), vari hemställs att riksdagen måtte besluta avslå förslaget till väglag vad gäller 56 § andra stycket,

3. motionen 1971: 1505 av herr Josefson i Arrie m. fl. (c), vari hemställs

att riksdagen vid sin behandling av propositionen måtte

a) besluta att i väglagen skall föreskrivas att länsvägnämnds yttrande skall inhämtas i de fall som anges i motionen och

b) uttala att ledamöterna i vägnämnd skall väljas av landstinget efter hörande av länsavdelningen av Svenska kommunförbundet, samt

att utskottet måtte utarbeta förslag till lagändringar till följd av yrkandet under a) ovan.

I motionen hänvisas, såvitt avser yrkandet under a), till att i 11, 18 och 22 §§ förslaget till väglag föreskrivs att statens vägverk skall fatta vissa beslut efter samråd med länsstyrelsen. Motionärerna hävdar att i nämnda paragrafer även bör föreskrivas att länsstyrelsen skall inhämta länsvägnämndens yttrande,

4. motionen 1971: 1506 av herr Lothigius m. fl. (m, c), vari hemställs att riksdagen måtte besluta att länsvägnämnderna får behålla sin nuvarande besvärsmätt.

Utskottet

Gällande lagstiftning om allmänna vägar härrör i huvudsak från år 1943. Även om erfarenheterna av lagstiftningen i allt väsentligt är goda har med hänsyn till bilismens snabba utveckling en modernisering av lagstiftningen på området blivit erforderlig. I propositionen föreslås mot bakgrund härav att lagen om allmänna vägar (AVL) och vägstadgan ersättes med nya författningar, benämnda väglag (VägL) och vägkungörelse. Till grund för författningsförslagen ligger ett av 1960 års vägsakkunniga år 1968 avgivet betänkande "Allmänna vägar" (SOU 1968: 17) med förslag till ny lagstiftning i ämnet.

I det följande behandlar utskottet först förslaget till väglag och förslag till viss följdlagstiftning. Utskottet yttrar sig därefter över vissa med väglagen sammanhängande frågor, vari hemställts om riksdagens godkännande eller bemyndigande.

Väglagen (VägL)

Den under senare år kraftigt ökande trafiken har medfört krav på att vägarna förses med anordningar som varken till art eller omfattning var aktuella vid tillkomsten av AVL år 1943. Detta har medfört tvekan, om vägbegreppet i AVL kan anses innefatta t.ex. rast- och parkeringsplatser och andra mera speciella anordningar intill vägarna. För att undanröja denna tveksamhet föreslås i propositionen en sådan definition av begreppet *väganordning* att däri kan inrymmas anordningar av angivet slag men även anordningar som i en framtid kan bli erforderliga för att få till stånd en förbättring av väg- och trafikmiljön. I 2 § VägL föreskrives sålunda att till allmän väg skall kunna räknas alla anordningar som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande. Vaghållaren får därmed rätt att inom ramen för tillgängliga ekonomiska resurser ordna exempelvis hållplatser, rastplatser, parkeringsplatser och vägbelysning. Utskottet anser den föreslagna bestämningen av vägbegreppet ändamålsenlig och tillstyrker lagförslaget i denna del. Utskottet delar vidare departementschefens uppfattning att vaghållarna inte bör åläggas någon generell skyldighet att förse vägarna med sådana särskilda anordningar som rastplatser, vägbelysning och liknande. Anordningar av detta slag kan nämligen medföra betydande kostnader. En avvägning inom ramen för de medel som står till förfogande för varje vägbygge måste kunna ske mellan olika ändamål så att medlen kan utnyttjas på från trafiksäkerhetssynpunkt bästa sätt. Utskottet instämmer i departementschefens uttalande att frågan huruvida planerade anordningar av ovan angivet slag skall få vara väganordningar bör prövas centralt av statens vägverk i varje särskilt fall och i enlighet med utfärdade föreskrifter. Utskottet tillstyrker därför det i propositionen begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att ställa upp villkor för att anordning, som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande, skall få räknas som väganordning. Med stöd av detta bemyndigande kan Kungl. Maj:t utfärda föreskrifter för vägverkets prövning. I propositionen anges att denna prövning skall komma till stånd huvudsakligen i samband med fastställelseprövning av arbetsplan.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att vägsakkunniga hade föreslagit att till väg skulle inom område med stadsplan eller byggnadsplan kunna hänföras en kantremsa på högst 10 meters bredd. Den föreslagna bestämmelsen motiverades av att reglerna i AVL om byggnadsfritt avstånd inte är tillämpliga inom dessa områden. De frizoner som på grund av trafikbuller och andra immissioner måste finnas intill allmän väg inom sådana områden får därför utläggas med stöd av reglerna i byggnadslagstiftningen. Kostnadsansvaret för frizonerna faller till följd härav inom område med stadsplan på kommunen och inom område med byggnadsplan på vägförening eller markägare. Med en

regel om kantremsa på högst 10 meter skulle kostnadsansvaret inom remsan falla på väghållaren och man skulle enligt de sakkunniga härigenom få bättre möjligheter att åstadkomma en skäligen kostnadsfördelning mellan stat och kommun. Enligt utskottets mening finns det skäl som talar för att väghållaren bör överta en del av kostnadsansvaret för de frizoner som till följd av risken för bullerskador måste utläggas intill allmän väg. Utskottet delar emellertid departementschefens uppfattning att ställningstagandet till kostnadsfördelningen mellan stat och kommun bör grundas på mera allsidiga överväganden än dem som de sakkunniga har kunnat göra. Innan slutlig ställning tas till frågan bör bl. a. trafikbullenutredningens förslag föreligga. Utskottet anser det därför riktigt att den av de sakkunniga föreslagna regeln om kantremsa inte nu införs i VägL. Anmärkas bör att med den nya definitionen på väganordning följer att anordningar till skydd mot buller, t. ex. skyddsvallar, i vissa fall kan komma att hänföras till sådan anordning som väghållaren har att svara för.

Arbetsplan föreslås även i fortsättningen böra ligga till grund för byggande av väg. Arbetsplan skall i normalfallet bli föremål för utställelse och fastställelse. För att möjliggöra tidsbesparingar när det gäller stora vägbyggnadsföretag föreslås regler om att arbetsplan får uppdelas i förberedande och kompletterande arbetsplan. Systemet med arbetsplan i två led skall också kunna användas när ändringsbehov uppkommer i fråga om fastställd arbetsplan för påbörjat men ej färdigställt vägbyggnadsföretag. De sålunda föreslagna reglerna tillstyrkes av utskottet.

I 11, 18 och 22 §§ VägL föreslås regler som innebär att frågor om byggande av väg, fastställelse av arbetsplan och förändring av enskild väg till allmän skall prövas av statens vägverk efter samråd med länsstyrelsen. Även frågor om inrättande av särskild vinterväg och om indragning av väg skall på grund av hänvisning i 24 och 25 §§ till 22 § handläggas på detta sätt. I motionen 1971: 1505 yrkas att i 11, 18 och 22 §§ skall föreskrivas att länsstyrelsen skall inhämta länsvägnämnds yttrande. Utskottet, som inte har något att erinra mot det i VägL föreslagna samrådsförfarandet, återkommer till frågan om länsvägnämnds yttrande nedan under rubriken "Vägnämnder och länsvägnämnder".

Mark för vägändamål skall även i fortsättningen kunna förvärfvas med *vägrätt*. Väghållarens befogenheter i fråga om marken utvidgas emellertid. Medan väghållarens rätt i AVL beskrivs som en rätt att med företrädare framför andra nyttja marken för väg sägs sålunda i 30 § VägL att vägrätt medför befogenhet för väghållaren att utan hinder av annans rätt till fastigheten nyttja mark som behövs för väg och även i övrigt i fastighetsägarens ställe bestämma över vägmarkens användning under den tid vägrätten består samt tillgodogöra sig alster och

andra tillgångar som kan utvinna ur marken. Med hänsyn till att ersättning för vägrättsupplåtelse redan nu i allmänhet utgår med belopp motsvarande markens värde synes det enligt utskottets mening befogat att väghållaren får utnyttja marken till fullo. Utskottet tillstyrker därför lagförslaget i denna del.

Till 25 § VägL har från AVL överförts en bestämmelse att väg får *dras in* från allmänt underhåll om den efter tillkomsten av ny väg eller av annat skäl inte längre behövs för det allmänna och åtgärden endast medför ringa olägenhet för bygden. Som departementschefen framhåller bör en indragning inte komma i fråga när den gamla vägen fyller ett behov som förbindelseled mellan olika bebyggelsekoncentrationer. Ofta är emellertid förhållandena sådana att den gamla vägen visserligen inte längre kan anses fylla ett allmänt behov men däremot behövs som enskild utfart från befintlig bebyggelse till den nya allmänna vägen. I dessa fall torde det bli aktuellt med indragning av den gamla vägen. De problem som härvid uppstår för berörda fastighetsägare har flera gånger varit föremål för riksdagens uppmärksamhet (jfr 3LU 1961: 15, 3LU 1961: 16, 3LU 1966: 13 och 3LU 1970: 72). I sistnämnda utlåtande framhöll tredje lagutskottet under hänvisning till vad utskottet vid tidigare tillfällen uttalat, att det är av vikt att en indragning av allmän väg föregås av en noggrann planering så att väghållningsansvaret för sådan väg om möjligt är reglerad den dag då vägen upphör att vara allmän väg. Trafikutskottet finner det därför tillfredsställande att departementschefen i propositionen förklarar sig ämna föreslå Kungl. Maj:t att i vägkungörelsen (VK) ta upp föreskrifter som dels säkerställer att behövligt samråd med berörda sakägare sker, dels innebär att tidpunkten för indragning av väg skall bestämmas så, att skäligt rådrum för väghållningens ordnande efter indragningen bereds den som avser att överta väghållningen. Trafikutskottet vill i detta sammanhang erinra om att till 1969 års vägutredning har på hemställan av 1970 års riksdag (3LU 1970: 72) hänskjutits för övervägande frågan huruvida väghållaren bör åläggas skyldighet att stå för kostnaderna för sådan för rättning enligt lagen om enskilda vägar som föranletts av indragningen av allmän väg.

När det gäller *ordnings- och säkerhetsföreskrifter* innebär förslaget till VägL flera betydande nyheter. Sålunda införs generellt förbud att utan länsstyrelsens tillstånd ansluta enskild väg till allmän väg eller ändra sådan anslutning. Länsstyrelsens möjligheter att ingripa mot redan befintliga trafikfarliga enskilda utfarter förbättras. Vidare breddas de områden utmed vägarna där utan länsstyrelsens tillstånd inte får uppföras byggnad eller förekomma annan anordning som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. Samtidigt införs förbud mot störande ljuskällor och skärps reklamförbudet utmed vägarna. De sålunda föreslagna åtgärderna utgör enligt utskottets mening ett värdefullt led i strävanden

dena att öka trafiksäkerheten på våra vägar och de synes tillgodose de krav som rimligen kan ställas i förevarande sammanhang. Utskottet tillstyrker därför propositionen i denna del.

Ersättning för vägrättsupplåtelse bestäms i praxis f. n. enligt de grunder som gäller för expropriationsersättning. Denna praxis föreslås nu lagfäst genom att i 55 § VägL införs en bestämmelse om att vid ersättningens bestämmande gäller 7, 8, 10 och 11 §§ expropriationslagen i tillämpliga delar. Den föreslagna bestämmelsen föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet vill emellertid understryka att utskottet vid prövningen av förevarande lagförslag haft att utgå från de förslag till lag om ändring i expropriationslagen (ExL) som förelagts riksdagen genom propositionen 1971: 122. Utskottets betänkande avges alltså under den förutsättningen att sistnämnda lagförslag genomförs utan ändringar som kan vara av betydelse för utformningen av nu behandlat lagförslag.

I 56 § första stycket i förslaget till VägL föreskrivs skyldighet för väghållaren att, om ägaren begär det, *lösa* sådan del av fastighet som lider synnerligt men av att väg dras fram över fastigheten. Bestämmelsen innebär inte någon ändring i förhållande till gällande rätt. Den i andra stycket intagna bestämmelsen att inlösen kan komma till stånd också på väghållarens initiativ utgör däremot en nyhet. Bestämmelsen, som utformats i överensstämmelse med 12 § andra stycket ExL enligt dess lydelse i den förut omnämnda propositionen 1971: 122, innebär rätt för väghållaren att lösa i paragrafens första stycke nämnt område under förutsättning att därav föranledes endast ringa förhöjning av den ersättning som tillkommer fastighetsägaren på grund av vägrättsupplåtelsen. I motionen 1971: 1504 yrkas under hänvisning till vad Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF) anfört i sitt remissyttrande över de sakkunnigas förslag att andra stycket i 56 § VägL skall utgå ur lagtexten.

Enligt utskottets mening överensstämmer situationen vid vägrättsupplåtelse med den som föreligger vid delexpropriation enligt ExL. Utskottet anser det därför rimligt att väghållare får samma rätt till inlösen av del av fastighet som expropriant redan har enligt gällande lag. Såsom RLF framhöll i sitt remissyttrande kan självfallet fastighetsägaren ha ett legitimt intresse av att behålla området. Detta har också beaktats vid bearbetningen av de sakkunnigas förslag på så sätt att i VägL införts en bestämmelse att tvångsinlösen inte får ske om fastighetsägaren har ett beaktansvärt intresse att behålla området. Med den utformning som väghållarens rätt till lösen fått i propositionen anser utskottet att den kritik som riktats mot de sakkunnigas förslag i rimlig mån tillgodosetts. Utskottet tillstyrker därför lagförslaget i denna del och avstyrker följaktligen motionen.

Förslaget till VägL i övrigt föranleder inget särskilt uttalande från utskottets sida.

Övriga författningsförslag

I samband med att kommunala renhållningslagen (med vissa undantag) trädde i kraft den 1 januari 1971 trädde också vissa ändringar i AVL i kraft. Genom dessa har väghållaren ålagts skyldighet att genom renhållning hålla vägen i sådant skick som tillgodoser skäliga sanitära hänsyn och trevnadshänsyn. Väghållarens renhållningsskyldighet är emellertid inom område med stads- eller byggnadsplan inskränkt till väg-område för motorväg eller motortrafikled. Ifrågavarande bestämmelser har med vissa redaktionella jämkningar överförts till 26 § VägL.

Regeln om inskränkning i renhållningsskyldigheten innebär beträffande allmän väg, som ej är motorväg eller motortrafikled och där kommunen inte är väghållare, bl. a. att väghållaren Staten skall sanda och vidta andra åtgärder för att motverka halka medan det åligger kommunen att svara för att sanden borttas igen samt att rännstensbrunnar rensas och upptinas. Från flera synpunkter måste en sådan uppdelning anses olämplig. Vid behandlingen av propositionen 1970: 157 med förslag till ovannämnda ändringar i AVL uppmärksammades också frågan av riksdagen i anledning av motionsyrkanden om att i lagen skulle föreskrivas skyldighet för väghållaren att ombesörja samtliga dessa åtgärder. Tredje lagutskottet hänvisade i sitt av riksdagen godkända utlåtande (3LU 1970: 90) till att vägsakkunniga hade föreslagit sådan skyldighet för väghållaren och till att vägsakkunnigas betänkande var föremål för behandling i kommunikationsdepartementet. Kungl. Maj:ts ställningstagande i frågan borde enligt utskottet inte föregripas.

Departementschefen anför nu i propositionen att han avser att föreslå Kungl. Maj:t att i VK ta upp uttryckliga föreskrifter av innebörd att skyldigheten att svara för bortförande av sand och annat som påförts allmän väg till motverkande av halka och för rensning och upptining av sådan rännstensbrunn med ledning som hör till vägen generellt skall ankomma på väghållaren. Detta innebär att ifrågavarande åtgärder — i motsats till vad som förutsattes vid tillkomsten av ändringarna i AVL — inte skall omfattas av begreppet renhållning. För att undvika att detta begrepp får olika innehåll i väglagstiftningen, å ena sidan, och i kommunala renhållningslagen och allmänna ordningsstadgan, å andra sidan, föreslås sådana ändringar i dessa författningar att ifrågavarande åtgärder bryts ut från och i stället samordnas med begreppet renhållning. Utskottet hälsar med tillfredsställelse att förevarande fråga nu fått en enligt utskottets mening rationell lösning. De föreslagna ändringarna i kommunala renhållningslagen och allmänna ordningsstadgan tillstyrkes. Övriga författningsförslag har inte gett utskottet anledning till erinran.

Vägnämnder och länsvägnämnder

Genom den nya VägL upphävs lagen om vägnämnder och länsvägnämnder. *Vägnämndernas* uppgifter föreslås bli överförda på kommu-

nerna. Departementschefen anför som skäl härför att den lokala samhällsplaneringen i allt väsentligt tillkommer kommunerna och att det enligt hans mening därför ligger närmast till hands att kommunerna tar till vara de lokala vägintrössena i de fall dessa nu företräds av vägnämnder. Utskottet delar denna uppfattning och har således inget att erinra mot att vägnämnderna avskaffas.

Länsvägnämnderna föreslås däremot bli kvar som rådgivande organ till länsstyrelserna i vissa frågor. Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning att det även i framtiden finns uppgifter för en länsvägnämnd med rådgivande funktioner i förhållande till länsstyrelsen.

Enligt departementschefen bör nämndens yttrande inhämtas i frågor som rör den vägplanering som sker genom flerårsplaner och fördelningsplan samt i ärenden om statsbidrag till byggande av enskilda vägar, om arbetsplan för byggande av allmän väg, om förändring av enskild väg till allmän, om indragning av allmän väg och om inrättande av särskild vinterväg. Av denna uppräknings framgång att länsvägnämnderna avses få uppgifter även i ärenden som inte regleras i VägL utan i författningar om statsbidrag till kommunala eller enskilda vägar. Allmänna bestämmelser om länsvägnämnd bör därför inte, såsom yrkas i motionen 1971: 1503, införas i VägL utan i särskild författning. I propositionen har förutsatts att Kungl. Maj:t skall utfärda särskild kungörelse om länsvägnämnder.

Departementschefen förordar att till ledamöter i länsvägnämnd utses sju personer i länet med intresse för och insikt i väg- och trafikfrågor samt att ledamöterna utses av länsstyrelsen. Propositionen har i denna del föranlett två motionsyrkanden. I motionen 1971: 1503 yrkas att länsvägnämnd skall bestå av tolv ledamöter, av vilka två skall utses av Kungl. Maj:t, en av vägverket, en av länsstyrelsen samt åtta av landstinget. Det i propositionen föreslagna antalet ledamöter godtas i motionen 1971: 1505, men motionärerna yrkar att samtliga ledamöter skall utses av landstinget efter hörande av länsavdelningen av Kommunförbundet.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att antalet ledamöter i länsvägnämnd bör begränsas så att nämndens verksamhet inte blir tungrodd. Det i propositionen förordade antalet, sju, finner utskottet väl avvägt. Utskottet tillstyrker därför propositionen i denna del.

Genom att flertalet av ledamöterna i de nuvarande länsvägnämnderna utses av vägnämnderna tillförsäkras de kommunala intressena ett värdefullt inflytande på behandlingen av de regionala vägfrågorna. Enligt utskottets mening är det av vikt att länsvägnämnderna även i fortsättningen får en kommunal förankring och en från geografisk synpunkt allsidig representation. Ledamöterna bör därför inte utses av länsstyrelsen utan i annan ordning. Dessutom får det enligt utskottets me-

ning av principiella skäl anses olämpligt att länsstyrelserna utser sina egna rådgivande organ. Det ligger nära till hands att — sedan vägnämnderna avskaffats — i stället låta varje primärkommun utse en ledamot i länsvägnämnden. Enligt utskottets mening skulle detta emellertid leda till en alltför stor och tungrodd sammanslutning. Utskottet anser det därför lämpligare att ledamöterna, såsom föreslås i motionen 1971: 1505, väljs av landstinget. När det gäller Gotland, som saknar landsting, samt Göteborg och Malmö, vilka står utanför landstingen, bör ledamöterna dock väljas av primärkommunerna. Kravet på att till ledamöter utses personer med insikter i väg-, trafik- och transportfrågor synes kunna bli tillgodosett genom att landstinget före valet inhämtar förslag på lämpliga personer från bl. a. länsavdelningen av Kommunförbundet. Utskottet vill understryka att länsvägnämnderna, även om ledamöterna utses av kommunala organ, är att anse som statliga nämnder med rådgivande funktioner i förhållande till länsstyrelserna. I den blivande kungörelsen om länsvägnämnder bör detta komma till uttryck genom föreskrifter att länsvägnämnd skall biträda länsstyrelsen vid handläggningen av frågor angående VägL och andra frågor av betydelse för länets vägväsende samt avge yttranden och göra framställningar i de frågor som redovisats i det föregående. Kostnaderna för nämnderna skall åvila staten.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att i motionen 1971: 1505 yrkas att bestämmelser om länsvägnämnds yttrande skall införas i 11, 18 och 22 §§ VägL. Genom den av utskottet förordade regleringen i kungörelsen om länsvägnämnder synes syftet med motionen, nämligen att i författning stadgas att länsvägnämnd skall avge yttrande, bli i tillräcklig grad tillgodosett. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Länsvägnämnderna har f. n. rätt att överklaga vägverkets och länsstyrelsens beslut. Enligt departementschefen saknas skäl att behålla länsvägnämndernas *besvär rätt*. Denna uppfattning kan utskottet dela under förutsättning att ledamöterna i nämnden, såsom departementschefen föreslår, utses av länsstyrelsen. Utskottet har emellertid i det föregående uttalat sig för att ledamöterna bör väljas av landstinget. Med en sådan sammansättning av nämnden bör enligt utskottets mening nämnden även i fortsättningen ha besvär rätt. Utskottet tillstyrker yrkandena härom i motionerna 1971: 1503 och 1971: 1506. Bestämmelse om besvär rätt bör införas i 76 § VägL.

Utskottet vill tillägga att det av praktiska skäl inte torde vara möjligt för landstingen att välja ledamöter redan till den 1 januari 1972, när den nya lagstiftningen skall träda i kraft. Detta problem bör enligt utskottets mening lösas så att Kungl. Maj:t för tiden fram till den 1 juli 1972 utser till ledamöter och suppleanter i de nya länsvägnämnderna de personer som den 31 december 1971 innehar motsvarande uppdrag i de nuvarande länsvägnämnderna.

Övriga frågor

Som utskottet framhållit i det föregående kan i vissa fall vägbelysning komma att hänföras till väganordning. När kommun är väghållare, har kommunen möjlighet att erhålla statsbidrag för uppsättandet av sådan vägbelysning. Genom kommunalt initiativ har belysning redan anordnats på allmän väg genom vissa samhällen. Denna belysning är dock av skiftande kvalitet. Enligt utskottets mening är det önskvärt att sådan vägbelysning, som av vägverket ej skulle kunna godkännas som väganordning enligt VägL, rustas upp till godtagbar standard. Utskottet tillstyrker därför förslaget att särskilda statsbidrag skall kunna utgå till upprustning av vägbelysning. Mot de i propositionen förordade riktlinjerna för bidragsgivningen har utskottet inget att erinra.

Övriga i propositionen framlagda och i det föregående ej berörda förslag har inte gett utskottet anledning till erinran.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med avslag på motionen 1971: 1505, såvitt avser länsvägnämnds yttrande, antar 11, 18 och 22 §§ i det vid propositionen 1971: 123 fogade förslaget till väglag,
2. att riksdagen med avslag på motionen 1971: 1504 antar 56 § andra stycket i förslaget till väglag,
3. att riksdagen med avslag på motionen 1971: 1503, såvitt avser införandet av allmänna bestämmelser om länsvägnämnd i väglagen, antar förslaget till väglag i vad förslaget ej omfattas av utskottets hemställan under 1—2 samt i vad förslaget ej heller avser 76 § andra stycket samt punkten 2 i övergångsbestämmelserna,
4. att riksdagen — med förklaring att Kungl. Maj:ts förslag till riktlinjer för omorganisation av länsvägnämnderna och för deras verksamhet inte kunnat i alla delar godkännas — i anledning av förslaget och motionerna 1971: 1503, 1971: 1505, båda såvitt nu är i fråga, och 1971: 1506
dels ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört härom, dels för sin del antar 76 § andra stycket i förslaget till väglag med i härvid fogad bilaga som *utskottets förslag* betecknad lydelse,
5. att riksdagen antar förslagen till
  - a) lag om ändring i kommunala renhållningslagen (1970: 892),
  - b) lag om upphävande av förordningen (1960: 374) om stats-

- bidrag till väg- och gatuhållningen i vissa städer och stadsliknande samhällen,
- c) lag om upphävande av förordningen (1965: 138) om statsbidrag till byggande av tunnelbana och
  - d) lag om upphävande av lagen (1907: 43 s. 1) om bredden af hjulringar å arbetsåtkdon på landet,
6. att riksdagen som sitt yttrande över förslaget till kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan (1956: 617) ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,
7. att riksdagen godkänner de i propositionen förordade riktlinjerna för fördelning av statliga vägmedel till byggande av vägar och vissa gator,
8. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter om statsbidrag till väg- och gatuhållning i kommuner som är väghållare samt till byggande av tunnelbana enligt av riksdagen tidigare godtagna grunder med den avvikelse däriifrån som framgår av vad i propositionen anförts, samt
9. att riksdagen godkänner de i propositionen förordade grunderna för särskilt statsbidrag till upprustning av vägbelysningsanordningar.

Stockholm den 23 november 1971

På trafikutskottets vägnar

SVEN MELLQVIST

Närvarande: herrar Mellqvist (s), Dahlgren (c), Lindahl (s), Lothigius (m), Hjorth (s), Persson i Heden (c), Hugosson (s), Sellgren (fp), Rosqvist (s), Lindberg (s), Magnusson i Kristinehamn (vpk), Karlsson i Malung (s), Torwald (c), Taube (fp) och Clarkson (m).

Reservation

beträffande *länsvägnämndernas organisation och verksamhet* av herrar Mellqvist, Lindahl, Hjorth, Hugosson, Rosqvist, Lindberg, Karlsson i Malung (samtliga s) vilka anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 9 med orden "Genom att" och slutar på s. 10 med orden "nuvarande länsvägnämnderna" bort ha följande lydelse:

"Som framgår av vad utskottet anfört i det föregående fordrar länsvägnämndernas verksamhet att till ledamöter utses personer i länet med

intresse för och insikt i väg-, trafik- och transportfrågor. Genom att länsstyrelsen har att ta befattning med sådana frågor får länsstyrelsen kontakt med och en god kännedom om personer med dessa kvalifikationer. Enligt utskottets mening ligger det därför närmast till hands att låta länsstyrelsen utse ledamöterna i länsvägnämnden. Utskottet vill understryka att det lokala inflytandet på de regionala vägfrågorna inte kommer, såsom motionärerna synes befara, att minska till följd av ett sådant tillsättningsförfarande. Efter den partiella länsförvaltningsreformens genomförande den 1 juli 1971 har nämligen detta inflytande i stället stärkts genom att de landstingsvalda ledamöterna i länsstyrelsen deltar i besluten i alla viktigare frågor som rör länets vägväsende och inte bara, såsom länsvägnämnden, har en rådgivande funktion. Utskottet tillstyrker med hänsyn till det anförda Kungl. Maj:ts förslag i denna del och avstyrker motionsyrkandena.

Länsvägnämnderna har f. n. rätt att överklaga vägverkets och länsstyrelsens beslut. Enligt departementschefen saknas skäl att behålla denna *besvärsvätt*. Utskottet delar denna uppfattning. Yrkandena i motionerna 1971: 1503 och 1971: 1506 om bibehållande av besvärsrätten avstyrkes därför.

Såsom utskottet framhållit i det föregående har i motionen 1971: 1505 även yrkats att 11, 18 och 22 §§ VägL skall införas bestämmelser om att länsstyrelse skall inhämta länsvägnämnds yttrande. Enligt vad utskottet erfarit avser Kungl. Maj:t att införa bestämmelser härom i vägkungörelsen. Härigenom synes syftet med motionsyrkandet, nämligen att i författning skall stadgas skyldighet att inhämta länsvägnämnds yttrande, bli i tillräcklig grad tillgodosett. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandet.”

dels att utskottet under punkten 4 bort hemställa

”4. att riksdagen med avslag på motionerna 1971: 1503 och 1971: 1505, båda såvitt nu är i fråga, samt 1971: 1506

dels godkänner Kungl. Maj:ts förslag till riktlinjer för organisation av länsvägnämnderna och för deras verksamhet,
dels antar 76 § andra stycket i förslaget till väglag.”

*Bilaga**Kungl. Maj:ts***1 Förslag till****Väglag**

Härigenom förordnas som följer.

Allmänna bestämmelser**1 §**

Denna lag gäller allmän väg.

Allmän väg är, förutom väg som anlägges enligt denna lag eller enligt lagen förändras till allmän, sådan för allmän samfärdsel upplåten väg som av ålder ansetts som allmän eller enligt äldre bestämmelser anlagts som eller förändrats till allmän och som vid denna lags ikraftträdande hålles av staten eller kommun.

Väg upphör att vara allmän, när vägen drages in. Är kommun väghållare, upphör väg att vara allmän, när vägen enligt byggnadslagen (1947:385) upplåtes eller skall vara upplåten till allmänt begagnande som gata. Har väg upplåtits till allmänt begagnande som gata medan staten är väghållare, upphör vägen att vara allmän, när kommunen övertar väghållningen.

2 §

Till väg hör vägbana och övriga väganordningar.

Anordning, som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande och som kommit till stånd genom väghållarens försorg eller övertagits av denne, är väganordning. Väganordning är också sådan till väg ansluten brygga eller färja med färjläge som behövs för allmän samfärdsel eller annars kan antagas få synnerlig betydelse för det allmänna och som kommit till stånd genom väghållarens försorg eller övertagits av denne.

Konungen kan föreskriva ytterligare villkor för att anordning, brygga eller färja skall räknas som väganordning.

3 §

Vägområde utgöres av den mark, som tagits i anspråk för väganordning.

Väghållning**4 §**

Väghållning omfattar byggande av väg och drift av väg.

Vid väghållning skall tillbörlig hänsyn tagas till enskilda intressen och till allmänna intressen, såsom trafiksäkerhet, miljöskydd, naturvård och fornminnesvård.

5 §

Staten är väghållare i den mån ej Konungen eller, efter Konungens be- myndigande, statens vägverk förordnar att kommun i stället för staten skall vara väghållare inom sitt område eller del därav. Sådant förordnande får meddelas endast om det är lämpligt med hänsyn till kommunens förutsätt- ningar. Förordnande kan jämkas eller återkallas.

6 §

Statens vägverk handhar väghållningen för statens räkning och har till- syn över kommuns väghållning.

Väghållningsmyndighet är, då staten är väghållare, den till vägverket hörande regionala förvaltning som Konungen bestämmer och, då kommun är väghållare, den kommunala nämnd som kommunfullmäktige utser där- till.

7 §

Är staten väghållare inom område med stadsplan, skall kommunen till- handahålla den mark som behövs för väg inom området.

8 §

Underlåter kommun att bygga väg, för vars byggande utgått statsbidrag, eller eftersätter kommun skyldighet i fråga om vägs drift, kan statens väg- verk förelägga kommunen att inom viss tid vidtaga rättelse vid äventyr att verket låter utföra nödvändiga åtgärder på kommunens bekostnad.

9 §

Bestämmelserna i denna lag utgör ej hinder för kommun eller landstings- kommun att lämna bidrag till byggande av väg.

Byggande av väg

10 §

Till byggande av väg räknas anläggning av ny väg, omläggning av väg i ny sträckning samt ombyggnad och förbättring av väg.

Ny väg får anläggas, om vägen behövs för allmän samfärdsel eller annars kan antagas få synnerlig betydelse för det allmänna.

Omläggning av väg i ny sträckning samt ombyggnad och förbättring av väg får ske, när det är påkallat från allmän synpunkt.

11 §

Fråga om byggande av väg prövas av statens vägverk efter samråd med länsstyrelsen. Har vägverket och länsstyrelsen olika uppfattning, hänskjutes frågan till Konungens prövning.

Konungen kan förordna att fråga om byggande av väg i vissa fall skall prövas av länsstyrelsen.

12 §

Om skyldighet för staten att iordningställa och upplåta allmän väg som gata inom sådant område med stadsplan, för vilket staten är väghållare, finns bestämmelser i byggnadslagen (1947: 385).

13 §

Vid byggande av väg skall tillses, att vägen får sådant läge och utförande att ändamålet med vägen vinnes med minsta intrång och olägenhet utan oskälig kostnad.

14 §

Inom område med fastställd generalplan eller med stadsplan eller byggnadsplan skall väg byggas i överensstämmelse med planen. Gäller annars särskilda bestämmelser för marks bebyggande eller användning, såsom regionplan, utomplansbestämmelser eller naturvårdsföreskrifter, skall väg läggas så, att syftet med bestämmelserna icke motverkas.

Om särskilda skäl föreligger, kan undantag från planen eller bestämmelserna medges av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer. Även utan sådant medgivande får mindre avvikelse från plan göras, om åtgärden är förenlig med planens syfte.

15 §

För byggande av väg skall upprättas arbetsplan. Arbetsplan får uppdelas i förberedande och kompletterande arbetsplan.

I arbetsplan skall anges den mark som behöver tagas i anspråk för företaget. Arbetsplan skall även innehålla för företagets genomförande i övrigt behövliga uppgifter. I förberedande arbetsplan behöver uppgifter av sistnämnt slag redovisas endast i huvuddrag.

Förberedande arbetsplan skall fullständigast genom kompletterande arbetsplan så snart det kan ske.

16 §

Vid utarbetande av arbetsplan skall samråd i fråga om vägens sträckning och vägförslagets utformning i övrigt ske med berörda fastighetsägare och myndigheter samt andra som kan ha ett väsentligt intresse i saken.

Förfarandet enligt första stycket får efter omständigheterna förenklas i fråga om arbetsplan för väg, som enligt fastställd generalplan eller enligt stadsplan eller byggnadsplan skall ingå i trafikled eller annan allmän plats, om ej avvikelse föreslås från vad som bestämts i sådan plan.

Avser arbetsplan endast ombyggnad eller förbättring av väg, får förfarandet enligt första stycket efter omständigheterna förenklas med iakttagande av att ägare till fastighet, av vilken mark skall tagas i anspråk, alltid skall beredas tillfälle att yttra sig. Vad som sagts nu gäller i fråga om kompletterande arbetsplan även i andra fall samt äger vidare tillämpning på arbetsplan som innefattar endast ändring av arbetsplan för ännu ej färdigställt vägbyggnadsföretag.

17 §

Arbetsplan skall utställas för granskning.

Arbetsplan för väg, som enligt fastställd generalplan eller enligt stadsplan eller byggnadsplan skall ingå i trafikled eller annan allmän plats, behöver icke utställas, om den ej avviker från vad som bestämts i sådan plan.

Ej heller behöver arbetsplan som avser endast ombyggnad eller förbättring av väg utställas, om ej mark behöver tagas i anspråk med vägrätt eller rätt som avses i 35 § eller om sådant ianspråktagande skriftligen medgivits av berörda fastighetsägare och innehavare av nyttjanderätt eller servitutsrätt. Under samma förutsättningar kan utställelse underlåtas i fråga om kompletterande arbetsplan även i andra fall samt i fråga om arbetsplan som innefattar endast ändring av arbetsplan för ännu ej färdigställt vägbyggnadsföretag.

18 §

Arbetsplan fastställas av statens vägverk efter samråd med länsstyrelsen. Har vägverket och länsstyrelsen olika uppfattning, hänskjutes frågan om fastställelse av planen till Konungens prövning.

I fall då utställelse underlåtits med stöd av 17 § tredje stycket behöver fastställelse ej ske.

Beslut om fastställelse av arbetsplan är förfallet, om ej inom fem år från utgången av det år, under vilket beslutet vann laga kraft, vägens sträckning blivit i sin helhet tydligt utmärkt på marken och i arbetsplanen angivet vägbyggnadsarbete påbörjats. Om synnerliga skäl föreligger, kan Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, vägverket förlänga tiden, varje gång med högst tre år.

19 §

Byggande av väg får påbörjas först sedan arbetsplan, som ej endast är förberedande, upprättats och, i fall då så behövs, blivit fastställd.

20 §

Vid byggande av väg får endast oväsentlig avvikelse göras från arbetsplanen. Göres sådan avvikelse i fråga om den mark som enligt arbetsplanen skulle tagas i anspråk för vägen, skall detta utan dröjsmål anmärkas i tillägg till planen.

Enskild vägs förändring till allmän, m. m.

21 §

Enskild väg får förändras till allmän, om vägen behövs för allmän samfärdsel eller annars är av synnerlig betydelse för det allmänna.

22 §

Fråga om förändring av enskild väg till allmän provas av statens vägverk efter samråd med länsstyrelsen. Har vägverket och länsstyrelsen olika uppfattning, hänskjutes frågan till Konungens prövning.

Konungen kan förordna att fråga om förändring av enskild väg till allmän i vissa fall skall provas av länsstyrelsen.

23 §

Gata inom sådant område med stadsplan, för vilket staten är väghållare, kan under förutsättning som anges i 21 § förklaras tillika vara allmän väg. Bestämmelserna i 22 § äger motsvarande tillämpning på ärende om sådan förklaring.

Inrättande av särskild vinterväg

24 §

Särskild vinterväg över mark som är täckt av snö eller is eller över vatten som är täckt av is får inrättas som allmän väg, om vägen behövs för allmän samfärdsel eller annars kan antagas få synnerlig betydelse för det allmänna.

Bestämmelserna i 22 § äger motsvarande tillämpning på ärende om inrättande av särskild vinterväg.

Indragning av väg

25 §

Väg får dragas in, om den efter tillkomsten av ny väg eller av annat skäl ej längre behövs för det allmänna och åtgärden medför endast ringa olägenhet för bygden.

Bestämmelserna i 22 § äger motsvarande tillämpning på ärende om indragning av väg.

Drift av väg

26 §

Väg skall hållas i ett för samfärdseln tillfredsställande skick genom underhåll, reparation och andra åtgärder.

Genom renhållning skall vägområde hållas i sådant skick att skäliga sanitära hänsyn och trevnadshänsyn blir tillgodosedda. Detsamma gäller i fråga om mark till en bredd av 25 meter intill parkeringsplats eller rastplats som är väganordning, i den mån allmänheten har tillträde till marken. I fråga om område med stadsplan eller byggnadsplan äger detta stycke tillämpning endast på vägområde för motorväg eller motortrafikled.

De åtgärder som behövs för ändamål som anges i första och andra styckena räknas till drift av väg. Om särskilda skäl föreligger, kan länsstyrelsen medge inskränkning i skyldigheten att vidtaga sådana åtgärder. Länsstyrelsen meddelar därvid de föreskrifter som behövs.

27 §

Statens skyldighet att inom sådant område med stadsplan, för vilket staten är väghållare, ombesörja drift av allmän väg, som upplåtits till gata, begränsas av byggnadslagen (1947: 385). Detsamma gäller i fråga om gata, som förklarats tillika vara allmän väg.

28 §

Behöver för väganordning, vars utförande ingår i drift av väg, tagas i anspråk mark utöver den som redan hör till vägen, skall upprättas arbetsplan, vari anges den mark som behöver tagas i anspråk. Bestämmelserna i 13, 14 och 16—20 §§ äger motsvarande tillämpning på planen. Denna skall därvid såvilt angår tillämpningen av 16 § tredje stycket, 17 § tredje stycket och 18 § andra stycket anses som sådan arbetsplan som avser endast ombyggnad eller förbättring av väg.

29 §

Konungen kan bestämma att avgift får tagas ut för begagnande av färja.

Vägrätt

30 §

Vägrätt innefattar befogenhet för väghållaren att, utan hinder av den rätt som annan kan äga till fastigheten, nyttja mark som behövs för väg och, i den mån inskränkning ej gjorts i arbetsplan eller i beslut om förändring av enskild väg till allmän, även i övrigt i fastighetsägarens ställe bestämma

över markens användning under den tid vägrätten består samt tillgodogöra sig alster och andra tillgångar som kan utvinnas ur marken.

31 §

Vägrätt uppkommer genom att väghållaren tar i anspråk mark för väg med stöd av upprättad och, i fall då så behövs, fastställd arbetsplan. Vägrätt uppkommer även genom att väghållaren övertager mark med stöd av beslut om enskild vägs förändring till allmän.

Mark skall anses ha tagits i anspråk för väg, när vägens sträckning över fastigheten blivit tydligt utmärkt på marken och i arbetsplanen angivet vägarbete påbörjats på fastigheten.

32 §

Vägrätt upphör när vägen drages in. Väghållaren får föra bort vad som anbringats inom vägområdet för vägändamål, om ej länsstyrelsen bestämmer annat med hänsyn till att fråga uppkommit om markens användning som enskild väg.

Vad som ej förts bort inom ett år efter det att vägen dragits in tillfaller fastighetens ägare. Länsstyrelsen kan förlänga tiden, om särskilda skäl föreligger.

33 §

I fråga om mark till väg, som enligt fastställd generalplan eller enligt stadsplan är avsedd till gata, annan allmän plats eller särskilt trafikområde, äger 30—32 §§ ej tillämpning, sedan marken tagits i anspråk av kommunen för avsett ändamål.

Tillfälligt upplåtande av mark, m. m.

34 §

Väghållningsmyndighet och av denna anlitade biträden är berättigade att få tillträde till fastighet för att verkställa mätning eller stakning, undersökning av grund eller annan förberedande åtgärd för byggande av väg. I trädgård, liknande plantering eller park får träd ej skadas eller fällas utan ägarens samtycke. Även i övrigt skall skada undvikas, om det är möjligt.

35 §

Har i fastställd arbetsplan för vägbyggnadsföretag mark i närheten av det i arbetsplanen upptagna vägområdet avsatts för upplag eller liknande ändamål i samband med byggandet av vägen, skall till väghållaren upplåtas nyttjanderätt till marken för den tid som angivits i planen.

36 §

Kan på grund av pågående arbete eller till följd av jordras eller översvämning eller av annan orsak väg ej användas utan risk för olyckshändelse, kan länsstyrelsen på framställning av väghållningsmyndigheten föreskriva att nyttjanderätt till mark för tillfällig väg skall upplåtas för den tid sådan väg behövs till följd av hindret.

37 §

Länsstyrelsen kan på framställning av väghållningsmyndigheten föreskriva att nytjtjanderätt till mark intill vägområde skall upplåtas för uppsättande av snöskärm.

38 §

Behöver väghållare till drift av väg taga sten, grus, sand eller jord på mark som tillhör annan än staten och kan delta ske utan avsevärd olägenhet, kan länsstyrelsen på framställning av väghållningsmyndigheten föreskriva att rätt till sådan täkt skall upplåtas. Länsstyrelsen meddelar därvid de föreskrifter som behövs för rättens utövande.

Ordnings- och säkerhetsföreskrifter

39 §

Enskild körväg får ej anslutas till allmän väg utan länsstyrelsens tillstånd. Ej heller får utan sådant tillstånd enskild körvägs anslutning till allmän väg ändras. Vad som sagts nu äger motsvarande tillämpning på sådan utfart från fastighet och sådan brygga som kan användas för körtrafik.

Vid behandling av fråga om tillstånd enligt första stycket skall länsstyrelsen pröva om den tilltänkta åtgärden är lämplig med hänsyn till trafiksäkerheten och framkomligheten på den allmänna vägen. I samband med tillstånd kan länsstyrelsen meddela föreskrift om väganslutningens läge och utförande i övrigt.

40 §

Om det är nödvändigt med hänsyn till trafiksäkerheten eller framkomligheten på allmän väg, kan länsstyrelsen förordna att enskild vägs anslutning till den allmänna vägen skall spärras av eller ändras genom väghållningsmyndighetens försorg. Vad som sagts nu äger motsvarande tillämpning på utfart från fastighet och på brygga.

41 §

I samband med tillstånd enligt 39 § eller i stället för förordnande enligt 40 § eller i samband med förordnande enligt 40 § om ändring av anslutning kan länsstyrelsen i fråga om enskild väg meddela trafikföreskrift varigenom trafik med motordrivet fordon på vägen eller del därav förbjöds eller inskränkes. Om särskilda skäl föreligger, kan länsstyrelsen för visst ändamål medge undantag från sådan trafikföreskrift.

42 §

Bestämmelserna i 39—41 §§ gäller ej i fråga om enskild väg som är upptagen i fastställd generalplan eller i stadsplan eller byggnadsplan.

43 §

Inom vägområde får ej utan länsstyrelsens tillstånd vidlagas åtgärd eller förekomma anordning, som kan vara till olägenhet för vägens bestånd, drift eller brukande. I samband med tillstånd meddelar länsstyrelsen de föreskrifter som behövs. Tillstånd kan när som helst återkallas.

Första stycket gäller ej åtgärd eller anordning, som är nödvändig för vägarbete som utföres genom väghållningsmyndighetens försorg eller för ar-

bete som avses i 44 §. Första stycket gäller ej heller sådan grind eller bonn, som behövs vid korsning mellan väg och järnväg, spårväg eller vattenväg eller för gränsbevakningen eller försvaret.

44 §

Elektrisk ledning, vattenledning eller annan ledning får ej dragas inom vägområde, om ej väghållningsmyndigheten medgivit det eller, när tillstånd enligt lag eller annan författning lämnats i annan ordning, anmälan om arbetet gjorts hos väghållningsmyndigheten. Väghållningsmyndigheten meddelar de föreskrifter om arbetets bedrivande och om rätt till upplag eller annan anordning som, utöver vad som är särskilt föreskrivet, behövs med hänsyn till vägens bestånd, drift eller brukande.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om arbete på redan dragen ledning. Påkallas på grund av inträffad skada skyndsam reparation av ledning som dragits inom vägområde och skulle dröjsmål med arbetets igångsättande vålla avsevärd olägenhet, får arbetet påbörjas utan att tillstånd meddelats av väghållningsmyndigheten eller anmälan om arbetet gjorts hos denna enligt första stycket. Ledningens ägare skall dock snarast underrätta väghållningsmyndigheten om arbetet.

45 §

Ljusanordning, som kan menligt påverka ljusförhållandena för trafiken på väg, får ej utan länsstyrelsens tillstånd finnas anbringad intill vägområdet. I samband med tillstånd meddelar länsstyrelsen de föreskrifter som behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

Första stycket gäller ej ljusanordning inom område med stadsplan eller byggnadsplan.

46 §

Tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning för reklam, propaganda eller liknande ändamål får ej utan länsstyrelsens tillstånd finnas anbringad utomhus intill vägområde på mindre avstånd än 50 meter från vägområdet. Vad som sagts nu gäller ej anordning, som är anbringad på byggnad och som tjänar till upplysning om på stället bedriven affärsrörelse eller annan verksamhet, och ej heller anslagstavla för meddelanden rörande kommunala angelägenheter, föreningssammanträden, auktioner eller dylikt. I samband med tillstånd meddelar länsstyrelsen de föreskrifter som behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

I fråga om område med stadsplan eller byggnadsplan äger första stycket tillämpning endast på anordning intill vägområde för motorväg eller motortrafikled.

47 §

Inom ett avstånd av tolv meter från vägområde får utan länsstyrelsens tillstånd ej uppföras byggnad och ej heller förekomma annan anordning, som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. Om det är nödvändigt av hänsyn till trafiksäkerheten, kan länsstyrelsen föreskriva ökning av avståndet, dock högst till 50 meter. Vid korsning i samma plan mellan allmänna vägar, mellan allmän väg och enskild allmänneligen befarens väg eller mellan allmän väg och järnväg eller spårväg får ej utan länsstyrelsens tillstånd byggnad uppföras eller annan för trafiksäkerheten menlig anordning förekomma in-

till vägområde innanför räta linjer mellan punkter, som är belägna i de korsande vägarnas mittlinjer 75 meter från korsningen.

Stängsel, som kan förorsaka snösamling på väg, får ej förekomma intill vägområde utan länsstyrelsens tillstånd.

I samband med tillstånd enligt första eller andra stycket meddelar länsstyrelsen de föreskrifter som behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

48 §

Från det beslut om fastställande av arbetsplan vunnit laga kraft till dess vägföretaget slutförts, får inom det i arbetsplanen upptagna vägområdet ej utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnad eller vidtagas åtgärd, som kan väsentligt försvåra områdets användning för vägändamål.

För tid som anges i första stycket äger bestämmelserna i 47 § första stycket om förbud att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad motsvarande tillämpning.

Förbud enligt första eller andra stycket upphör att gälla, när beslut om fastställande av arbetsplan upphäves eller förfaller.

I samband med tillstånd enligt första eller andra stycket meddelar länsstyrelsen de föreskrifter som behövs.

49 §

Sedan fråga väckts om byggande av väg, kan länsstyrelsen meddela förbud att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad på mark som kan antagas komma att ingå i vägområdet eller ligga i dess omedelbara närhet. Sådant förbud får ej meddelas för längre tid än tre år. Om synnerliga skäl föreligger, kan länsstyrelsen förlänga tiden, varje gång med högst tre år.

Förbud enligt första stycket upphör att gälla, när beslut om fastställande av arbetsplan för vägbyggnadsföretaget vinner laga kraft.

I samband med tillstånd enligt första stycket meddelar länsstyrelsen de föreskrifter som behövs.

50 §

Utän hinder av 47—49 §§ får byggnad uppföras, anordning förekomma eller åtgärd vidtagas inom område med fastställd generalplan eller med stadsplan eller byggnadsplan.

51 §

Förbud enligt 45—49 §§ gäller ej i fråga om byggnad eller annan anordning inom det förbudsbelagda området som lagligen påbörjats innan förbudet blev tillämpligt där.

52 §

Är lagligen påbörjad anordning belägen inom område där förbud enligt 45—47 §§ är tillämpligt och medför den på grund av ändrade förhållanden eller i annat fall sådan olägenhet att begäran om tillstånd enligt 45—47 §§ skulle ha avslagits, kan länsstyrelsen meddela föreläggande om avlägsnande, ändring eller utbyte av anordningen eller om vidtagande av annan åtgärd. Vad som sagts nu gäller i fråga om byggnad endast, om byggnaden kan flyttas utan svårighet eller är av ringa värde.

I beslut om föreläggande enligt denna paragraf kan länsstyrelsen utsätta vite.

53 §

Är det nödvändigt för vinnande av fri sikt eller är det annars påkallat av hänsyn till trafiksäkerheten, kan länsstyrelsen besluta att träd eller buske intill vägområde får avlägsnas eller kvistas genom väghållningsmyndighetens försorg.

Är sådan anordning intill väg som ej utgöres av byggnad till hinder för vägens drift, kan länsstyrelsen besluta att anordningen får avlägsnas genom väghållningsmyndighetens försorg.

I samband med beslut enligt första eller andra stycket meddelar länsstyrelsen de föreskrifter som behövs.

54 §

Intill vägområde får ej upptagas grop eller grav som kan medföra fara för vägens bestånd.

Ersättning m. m.

55 §

Har väghållare erhållit vägrätt, är fastighetens ägare berättigad att av väghållaren få intrångsersättning och ersättning för annan skada till följd av vägens byggande eller begagnande, om det ej avtalats eller uppenbarligen förutsatts att ersättning ej skall lämnas. Samma rätt till ersättning har innehavare av sådan nyttjanderätt eller annan särskild rätt till fastigheten som upplåtits innan marken togs i anspråk.

Vid ersättningens bestämmande gäller 7, 8, 10 och 11 §§ lagen (1917: 189) om expropriation i tillämpliga delar.

På ersättningen utgår sex procent årlig ränta från den dag då marken togs i anspråk.

56 §

Uppstår till följd av att väg drages fram över fastighet synnerligt men för fastigheten eller del därav, skall väghållaren lösa det område som lider sådant men, om ägaren begär det.

Väghållaren är berättigad att lösa område som avses i första stycket, om därav skulle föranledas endast ringa förhöjning av fastighetsägaren tillkommande ersättning och fastighetsägaren ej har ett beaktansvärt intresse av att behålla området. Vid bedömande av frågan om rätt till inlösen föreligger skall kostnad för åtgärd som anges i 7 § andra stycket lagen (1917: 189) om expropriation inräknas i ersättningen för intrång.

57 §

Har mark till väg enligt fastställd generalplan eller enligt stadsplan tagits i anspråk av kommunen för gata, annan allmän plats eller särskilt trafikområde, skall väghållaren fullgöra dessförinnan uppkommen ersättnings- och inlösningskyldighet enligt 55 och 56 §§, oavsett att vägrätten upphört till följd av 33 §.

58 §

Har tillstånd som avses i 39 § vägrats eller har föreskrift eller förordnande meddelats med stöd av 39—41 § och uppkommer till följd härav för fastighet som haft utfart till allmän väg avsevärd ökning av annars erforderlig kostnad för nyanläggning eller ändring av utfart till sådan väg, avsevärd ökning av annan väghållningskostnad eller annat avsevärt men, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren.

Samma rätt till ersättning som enligt första stycket tillkommer fastighetens ägare har innehavare av sådan nyttjanderätt eller annan särskild rätt till fastigheten, som upplåtits innan tillstånd som avses i 39 § vägrats eller förordnande eller föreskrift meddelats med stöd av 40 eller 41 §.

59 §

Medför vägran av tillstånd som avses i 39 § eller föreskrift eller förordnande som meddelats med stöd av 39—41 § att synnerlig olägenhet av den art som avses i 58 § uppkommer för fastighet eller fastighetsdel som haft utfart till allmän väg, skall väghållaren lösa område som lider sådan olägenhet, om ägaren begär det.

60 §

För att minska de olägenheter, som genom vägran av tillstånd som avses i 39 § eller genom föreskrift eller förordnande som meddelats med stöd av 39—41 § uppkommer för fastighet som haft utfart till allmän väg, får väghållaren själv bygga nödvändig utfartsväg för fastigheten. Väghållaren får därvid, i den mån det behövs för företagets genomförande, göra gällande den rätt att påkalla förrättning enligt lagen (1939: 608) om enskilda vägar för ianspråktagande av annan fastighet tillhörig mark och att föra talan vid förrättningen, som tillkommer ägaren av fastighet, vars behov av utfartsväg skall tillgodoses.

61 §

Medför vägran av tillstånd som avses i 47 § första stycket att fastighet eller del därav kan nyttjas endast på sätt som står i uppenbart missförhållande till det värde marken hade innan förbud som avses i nämnda stycke blev gällande, är ägaren berättigad till ersättning av väghållaren för den skada han härigenom lider. Samma rätt till ersättning har innehavare av sådan nyttjanderätt eller annan särskild rätt till fastigheten, som upplåtits innan förbudet blev gällande.

Första stycket äger motsvarande tillämpning, om tillstånd som avses i 48 § första eller andra stycket eller 49 § första stycket vägrats och förbud som avses i nämnda paragrafer varit gällande längre tid än fem år i följd.

62 §

I fall som avses i 61 § första stycket skall väghållaren lösa fastigheten eller fastighetsdelen, om ägaren begär det.

63 §

Väghållaren skall ersätta skada till följd av att han förvärvat rätt att inrätta särskild vinterväg, rätt att nyttja mark i närheten av vägområde för upplag eller liknande ändamål i samband med byggande av väg, rätt att

anordna tillfällig väg, rätt att intill vägområde uppsätta snöskärm eller rätt till täkt för drift av väg. Han skall också ersätta skada till följd av åtgärd som avses i 34 eller 53 §. För skada till följd av åtgärd som avses i 53 § första stycket utgår ersättning dock endast om skadan är avsevärd. Vad som sagts nu gäller ej, om det avtalats eller uppenbarligen förutsatts att ersättning icke skall lämnas.

64 §

Skada till följd av föreläggande som meddelats med stöd av 52 § skall ersättas av väghållaren.

65 §

Vad som avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan väghållaren och fastighetens ägare eller annan sakägare i fråga om ersättning enligt 55, 58, 61, 63 eller 64 § gäller även mot den som efter det rätten till ersättning uppkom förvärvat sakägarens rätt till fastigheten eller anordningen.

66 §

Har överenskommelse ej träffats om ersättning enligt 55, 58, 61, 63 eller 64 § eller om inlösen enligt 56, 59 eller 62 §, skall den som vill göra anspråk på ersättning eller fordra inlösen väcka talan vid den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten eller anordningen är belägen. Även väghållare kan på sätt som nu sagts påkalla prövning av ersättning som tillkommer fastighetsägare eller annan sakägare.

67 §

Ersättning enligt 55, 58 eller 61 §, som ej avser personlig skada, jämte ränta skall nedsättas hos länsstyrelsen, om fastigheten genom den omständighet som föranlett rätt till ersättning så minskat i värde, att den kan antagas ej utgöra full säkerhet för fordran för vilken fastigheten svarade, när rätten till ersättning uppkom.

Nedsatt belopp skall av länsstyrelsen genast insättas i bank mot ränta. Om fördelning och utbetalning av nedsatt belopp jämte ränta samt om verkan därav gäller i tillämpliga delar vad som är föreskrivet för det fall att nyttjanderätt eller servitutsrätt upplåtes genom expropriation.

68 §

Om innehavare av fordran som avses i 67 § första stycket lider förlust till följd av att nedsättning ej skett, är han berättigad att av väghållaren få gottgörelse för förlusten mot avskrivning på fordringshandlingen. Detsamma gäller, om fordringshavaren lider förlust därigenom, att ersättning enligt 55, 58 eller 61 § blivit för lågt beräknad och ersättningen till följd av överenskommelse mellan väghållaren och fastighetens ägare eller av annan anledning ej blivit prövad av domstol. I fråga om gottgörelse som nu sagts äger 65 § motsvarande tillämpning på förhållandet mellan väghållaren och fordringshavaren.

Har mark till väg enligt fastställd generalplan eller enligt stadsplan tagits i anspråk av kommunen för gata, annan allmän plats eller särskilt trafikområde, skall väghållaren fullgöra dessförinnan uppkommen skyldighet enligt första stycket, oavsett att vägrätten upphört till följd av 33 §.

Talan om gottgörelse väckes vid fastighetsdomstol som anges i 66 §.

69 §

I mål om ersättning enligt 55, 58 eller 61 § eller om gottgörelse enligt 68 § gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om rättegång i expropriationsmål och om expropriationskostnad, om ej annat är särskilt föreskrivet.

I mål om inlösen enligt 56, 59 eller 62 § gäller i tillämpliga delar de allmänna bestämmelserna i lagen (1917: 189) om expropriation, om ej annat är särskilt föreskrivet. Ogillas yrkande om inlösen enligt 59 eller 62 §, tillämpas dock allmänna regler om rättegångskostnad.

70 §

Har kommun enligt 7 § tillhandahållit staten mark för väg, är kommunen berättigad att av staten erhålla ersättning för skäliga kostnader efter avdrag för förvaltningskostnad.

Framställning om ersättning göres hos statens vägverk. Kan överenskommelse ej träffas, väckes talan om ersättning vid fastighetsdomstol som anges i 66 §.

Ansvar, handräckning och besvär m. m.

71 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes den som uppsålligen eller av oaktsamhet bryter mot förbud i 39, 43—48 eller 54 § eller mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 39 eller 43—49 §.

Till böter dömes den som bryter mot trafikföreskrift som meddelats med stöd av 41 §.

72 §

Uppföres byggnad eller utföres ledningsarbete i strid mot 43, 44, 47 eller 48 § eller mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 43, 44 eller 47—49 §, kan överexekutor meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning gäller samma regler som för handräckning enligt 191 § utsökningslagen (1877: 31 s. 1).

Bryter någon mot förbud i 43, 45—48 eller 54 § eller mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 43 eller 45—48 § och är del ej fråga om byggnads uppförande, kan utmätningsmannen föranstalta om rättelse.

Efterkommes ej föreläggande enligt 52 §, skall utmätningsmannen på anmodan av länsstyrelsen ombesörja att åtgärd vidtages.

Polismyndighet skall lämna den handräckning som behövs för vidtagande av åtgärd som avses i 34, 40 och 53 §§.

73 §

Talan mot väghållningsmyndighets beslut enligt denna lag föres hos länsstyrelsen genom besvär.

74 §

Talan mot länsstyrelsens beslut enligt 37, 38, 45—47 §, 48 § andra stycket, 52 eller 53 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Talan mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag än som avses i första stycket föres hos Konungen genom besvär.

75 §

Talan mot statens vägverks beslut enligt denna lag föres hos Konungen genom besvär.

*Kungl. Maj:ts förslag**Utskottets förslag*

76 §

Statens vägverk får föra talan mot länsstyrelsens beslut enligt denna lag.

Statens naturvårdsverk får föra talan mot sådant vägverkets eller länsstyrelsens beslut enligt denna lag, som berör dess verksamhetsområde.

Statens vägverk får föra talan mot länsstyrelsens beslut enligt denna lag

Statens naturvårdsverk *och länsvägnämnd* får föra talan mot sådant vägverkets eller länsstyrelsens beslut enligt denna lag, som berör dess verksamhetsområde.

Kungl. Maj:ts förslag

77 §

Beslut i fråga om tillstånd enligt 39, 43 eller 45—49 § och statens vägverks beslut i fråga om fastställelse av arbetsplan för väg, förändring av enskild väg till allmän, förklaring att gata tillika skall vara allmän väg eller indragning av väg blir gällande när beslutet vinner laga kraft. I beslut om tillstånd kan dock förordnas att beslutet skall lända till efterrättelse omedelbart.

Annat beslut enligt denna lag än som avses i första stycket länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas i beslutet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.
2. Genom den nya lagen upphävs lagen (1943: 431) om allmänna vägar samt lagen (1943: 436) om vägnämnder och länsvägnämnder.
3. Anordning, brygga eller färja som före den nya lagens ikraftträdande kommit till stånd genom väghållarens försorg eller övertagits av denne är väganordning, om den är av beskaffenhet som anges i 2 § andra stycket. Mark som tagits i anspråk för sådan anordning är vägområde.
4. Är vid den nya lagens ikraftträdande kommun väghållare inom sitt område eller del därav, skall kommunen fortfarande vara väghållare intill dess annat förordnas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, statens vägverk.
5. Bestämmelserna i 30, 32 och 33 §§ gäller även vägrätt som uppkommit före den 1 januari 1972.

Har vägrätt uppkommit före den 1 januari 1972 och skulle upplåtelsen, om den skett den 1 januari 1972 enligt de nya bestämmelserna, ha medfört rätt till avsevärt högre ersättning än en vid samma tidpunkt verkställd upplåtelse enligt äldre bestämmelser, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skillnaden. Samma rätt till ersättning har innehavare av sådan nyttjanderätt eller annan särskild rätt till fastigheten, som upplåtits före den 1 januari 1972.

På ersättning enligt andra stycket utgår sex procent årlig ränta från den 1 januari 1972. Bestämmelserna i 65, 67 och 68 §§ äger motsvarande tillämpning på sådan ersättning.

Har ej överenskommelse träffats om ersättning enligt andra stycket, äger bestämmelserna i 66 och 69 §§ motsvarande tillämpning. Den som vill göra anspråk på ersättning skall dock väcka talan vid fastighetsdomstolen före den 1 januari 1975, vid påföljd att han annars förlorar rätten till ersättning.

6. Förordnande enligt 31 a § lagen (1943:431) om allmänna vägar att enskild väg ej får anslutas till allmän väg samt beslut enligt 41, 42 eller 44 § nämnda lag upphör att gälla vid utgången av december 1971.

7. Bestämmelserna i 58 och 59 §§ äger motsvarande tillämpning på fastighet, som ej haft utfart till allmän väg men som uppenbarligen förutsatts skola erhålla utfart till sådan väg, under förutsättning att fastigheten tillkommit före den 1 januari 1948 eller, i fall då fastigheten bildats genom legalisering av privat jorddelning, denna delning skett före den 1 januari 1948.

8. Förbud som meddelats med stöd av 33 § första stycket eller 34 § lagen (1943:431) om allmänna vägar skall anses vara meddelat med stöd av motsvarande bestämmelse i den nya lagen. Den i 61 § andra stycket angivna tiden av fem år räknas dock från den 1 januari 1972.

9. I fråga om bestämmande av ersättning för upplåtelse av vägrätt och för inlösen, varom talan väckes efter den nya lagens ikraftträdande, tillämpas den nya lagen även om det förhållande varpå ersättningsanspråket grundas inträffat före ikraftträdandet.

10. Mål som vid den nya lagens ikraftträdande är anhängigt hos ägodelningsrätt eller expropriationsdomstol prövas av fastighetsdomstol som anges i 66 §, om huvudförhandling ej påbörjats dessförinnan. Mål om ersättning enligt 50 eller 53 § lagen (1943:431) om allmänna vägar, vilket vid nämnda tidpunkt är anhängigt hos allmän domstol, handlägges enligt äldre bestämmelser.

Efter den nya lagens ikraftträdande skall talan om ersättning eller inlösen enligt äldre bestämmelser väckas vid fastighetsdomstol som anges i 66 §.

Mål som skall prövas av fastighetsdomstol handlägges i den ordning som anges i 69 §.

11. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om talan mot beslut som meddelats före den 1 januari 1972.

Äldre bestämmelser gäller även i övrigt i fråga om ärende som vid den nya lagens ikraftträdande är anhängigt hos vägsynenämnd eller som rör beslut av sådan nämnd. I fråga om tjänstgöring av ledamöter och suppleanter i vägsynenämnd efter den nya lagens ikraftträdande förordnar Konungen.

12. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till bestämmelse som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall i stället den nya bestämmelsen tillämpas.

Kungl. Maj:ts

2 Förslag till

Lag om ändring i kommunala renhållningslagen (1970: 892)

Härigenom förordnas, att 1 § kommunala renhållningslagen (1970: 892) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Kungl. Maj:ts förslag

1 §

Kommun skall inom område med stadsplan fullgöra den skyldighet som föreskrives i 3 § allmänna ordningsstadgan (1956: 617) att hålla ren gata, torg, park och annan sådan allmän plats samt allmän väg ävensom att där röja snö, skaffa undan snö och is *samt* sanda eller vidtaga annan åtgärd för att motverka halka. Inom område med byggnadsplan skall kommun fullgöra motsvarande skyldighet i fråga om allmän väg. Skyldighet att vidtaga åtgärd som sagts nu gäller dock ej i den mån åtgärden skall vidtagas av staten som väghållare.

Kommun skall inom område med stadsplan fullgöra den skyldighet som föreskrives i 3 § allmänna ordningsstadgan (1956: 617) att hålla ren gata, torg, park och annan sådan allmän plats samt allmän väg ävensom att där röja snö, skaffa undan snö och is, sanda eller vidtaga annan åtgärd för att motverka halka, *föra bort sand och annat som påförts till motverkande av halka samt rensa och tina upp rännstensbrunn och ledning som förbinder sådan brunn med allmän avloppsledning*. Inom område med byggnadsplan skall kommun fullgöra motsvarande skyldighet i fråga om allmän väg. Skyldighet att vidtaga åtgärd som sagts nu gäller dock ej i den mån åtgärden skall vidtagas av staten som väghållare.

När särskilda — — — — — första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

Kungl. Maj:ts

3 Förslag till

Lag om upphävande av förordningen (1960: 374) om statsbidrag till väg- och gatuhållning i vissa städer och stadsliknande samhällen

Härigenom förordnas, att förordningen (1960: 374) om statsbidrag till väg- och gatuhållning i vissa städer och stadsliknande samhällen skall upphöra att gälla vid utgången av år 1971.

Kungl. Maj:ts

4 Förslag till

Lag om upphävande av förordningen (1965: 138) om statsbidrag till byggande av tunnelbana

Härigenom förordnas, att förordningen (1965: 138) om statsbidrag till byggande av tunnelbana skall upphöra att gälla vid utgången av år 1971.

Kungl. Maj:ts

5 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1907: 43 s. 1) om bredden af hjulringar å arbetsåkdon på landet

Härigenom förordnas, att lagen (1907: 43 s. 1) om bredden af hjulringar å arbetsåkdon på landet skall upphöra att gälla vid utgången av år 1971.

Kungl. Maj:ts

6 Förslag till

Kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan (1956: 617)

Härigenom förordnas, att 3 § allmänna ordningsstadgan (1956: 617) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Kungl. Maj:ts förslag

3 §.¹

Allmän plats inom stadsplanlagt område och allmän väg inom byggnadsplanlagt område skall genom tjänliga renhållningsåtgärder, genom snöröjning jämte undanskaffande av snö och is *ävensom* genom sandning eller annan åtgärd till motverkande av halka hållas i sådant skick, som med hänsyn till ortsförhållandena, platsens belägenhet inom samhället och omständigheterna i övrigt tillgodoser skäligen anspråk.

Allmän plats inom stadsplanlagt område och allmän väg inom byggnadsplanlagt område skall genom tjänliga renhållningsåtgärder, genom snöröjning jämte undanskaffande av snö och is, genom sandning eller annan åtgärd till motverkande av halka, *genom bortförande av sand och annat som påförts till motverkande av halka samt genom rensning och upptining av rännstensbrunn och ledning som förbinder sådan brunn med allmän avloppsledning* hållas i sådant skick, som med hänsyn till ortsförhållandena, platsens belägenhet inom samhället och omständigheterna i övrigt tillgodoser skäligen anspråk.

Till renhållning hänföres sopning, bortförande av orenlighet och nedskräpande föremål *ävensom av sand som påförts till motverkande av halka, rensning och upptining av rännstensbrunn och ledning som förbinder sådan brunn med allmän avloppsledning*, borttagande av ogräs samt annan med de nu nämnda jämförliga åtgärder.

Till renhållning hänföres sopning, bortförande av orenlighet och nedskräpande föremål, borttagande av ogräs samt annan med de nu nämnda jämförliga åtgärder.

Angående fullgörandet — — — — — särskilda bestämmelser.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Senaste lydelse 1970: 895.

